De Panorama
Rebellenclub
WEEKBLAD VOOR DE JEUGD

DERDE JAARGANG
No 45 — 7 NOVEMBER 1952

Alleen voor abonné's van PANORAMA
5 ct.

„LAND IN ZICHT !"

HOE MAX TWEE KWARTJES EN PIET EEN LESJE KREEG

Toen Max Daalders onlangs 's ochtends naar school wandelde, was hij zó in gedachten verzonken, dat hij herhaaldelijk over stoepranden struikelde. De oorzaak van zijn diepe gepeins was, dat hij dolgraag met het schoolreisje mee wilde, maar zijn ouders het geld niet hadden om er voor te betalen. „Nee, Max," had zijn vader gezegd, „ik heb er werkelijk het geld niet voor. Wij hebben moeite om de eindjes aan elkaar te knopen en als ik een gulden overhad, zou ik er iets voor kopen waar je meer nut van had dan van een schoolreisje. Het spijt me voor je, jongen, maar het is nu eenmaal zo: wij zijn arm."

Max had het begrepen en wilde niet verder aandringen, maar hij zag nog één kans: „En als ik die gulden nu zelf kan verdienen, vader, mag ik hem dan voor het reisje gebruiken?"

„Natuurlijk," had meneer Daalders gezegd, „als jij voor dat reisje een gulden verdient, wil ik zelfs beslist, dat je hem ook voor dat doel gebruikt. Veel succes!"

En sinds dat gesprek had Max gedaan wat hij kon om geld te verdienen. Hij had voor kennissen en vreemde mensen boodschappen gehaald, straten geschrobd, een schuurtje geschilderd en op baby's gepast. Al met al had hij echter nog maar vijftig cent verdiend en omdat het schoolreisje al over een dag plaats zou vinden, probeerde hij uit alle macht een manier te bedenken, waarop hij nog twee kwartjes zou kunnen krijgen. Het lukte echter niet zo best; hij verwierp het ene plan na het andere en toen hij al in het zicht van de school was, had hij nog geen oplossing voor zijn moeilijkheden gevonden.

Voor de schooldeur stond een groepje jongens opgewonden te praten en onwillekeurig ging Max de gedachte door het hoofd, dat sommige mensen het toch wel erg gemakkelijk hadden. Daar had je nu bijvoorbeeld Piet Scholten, die juist weer het hoogste woord voerde. Die knaap had schatrijke ouders, die niet wilden, dat hun zoontje zonder geld op zak liep en hem daarom elke week maar liefst een rijksdaalder gaven. Verder kreeg hij ook alles wat zijn hartje begeerde en bracht hij elk jaar met zijn ouders de vacantie in Zwitserland door. Zo'n schoolreisje was voor hem eigenlijk maar een flauwe aardigheid, maar hij had er het geld voor, terwijl hij, Max, dolgraag mee wilde en twee kwartjes te kort kwam. Toch had Max niet met Piet willen ruilen, want Piet was een jongen, die altijd opschepte. Hij was juist bezig daar weer eens een bewijs van te geven:

„Nee," hoorde Max hem zeggen, „ik heb mijn aardrijkskundeles niet geleerd. Ik had er geen zin in en ik had er ook geen tijd voor."

„Pas maar op, dat meneer Andriessen het niet merkt," waarschuwde een der jongens hem.

„Kan mij niets schelen, als hij het merkt," verklaarde Piet. „Als ik geen zin heb om te leren, doe ik het niet. Niemand kan mij dwingen iets te doen, waar ik geen lust in heb. Ik ben een vrij man en doe wat ik wil. Niemand, hoor je, niemand kan mij dwingen!"

„Dat vind ik een krasse bewering," zei Max, die zich bij het groepje had gevoegd.

„En tóch is het zo," hield Piet vol en.... op hetzelfde ogenblik kreeg Max een prachtige ingeving. Ineens zag hij een kans om zijn twee kwartjes te krijgen, maar — als hij het probeerde, kon hij ook zijn eigen twee kwartjes kwijtraken.

Even aarzelde hij nog, maar toen besloot hij het er op te wagen.

ZO TERLOOPS....

HET ZINGENDE ZAND

In 1850 ontdekte de geoloog Hugh Muller, dat het zand aan het strand van een kleine baai op het eiland Eigg, in West-Schotland, muziek maakte. Toen men dat eenmaal in de gaten had, vond men meer dergelijke plaatsen. Eerst dacht men, dat het geluid werd teweeggebracht door het strijken van de wind over de zandgolven. Later dacht men er anders over. Men kwam tot de slotsom, dat het geluid werd veroorzaakt door het over en tegen elkaar schuren van millioenen zuiver gepolijste en afgeronde korreltjes, die alle ongeveer dezelfde afmetingen hadden. Onder die omstandigheden worden er trillingen van gelijke lengte voortgebracht en die maken een muzikaal geluid, in tegenstelling met het krassend en schurend geluid van niet muzikaal zand waar men overheen loopt. Muzikaal zand is zeer beweeglijk en dat moet wel, anders zouden de zandkorreltjes niet zo gemakkelijk over en tegen elkaar schuiven, wanneer zij in beweging worden gebracht en ook niet de trillingen voortbrengen, die nodig zijn voor een mooie, gave muzikale toon.

„Zo," zei Max, „en toch geloof ik, dat iedereen wel eens door iemand wordt gedwongen iets te doen, wat hij niet van plan was. Ik zou je daar gemakkelijk een voorbeeld van kunnen geven, bijvoorbeeld door je te dwingen binnen vijf minuten het woord dertig uit te spreken."

„Dat bestaat niet," zei Piet. „Dat lukt je nooit!"

„Wedden om twee kwartjes?" vroeg Max vol spanning.

„Top!" riep Piet. „We beginnen meteen. Lex, kijk op je horloge en waarschuw als er vijf minuten voorbij zijn. Zo, Max, dat kost je twee kwartjes. Doe je best maar, het zal je toch niet helpen."

„Hoeveel is tien plus zes?" vroeg Max.

„Zestien," zei Piet.

„Min twee?"

„Veertien."

„Plus zeven?"

„Eenentwintig," zei Piet vol zelfvertrouwen en met een lachje, dat wilde zeggen, dat hij niet van plan was zich beet te laten nemen.

„Plus acht?"

„Negenentwintig," riep Piet.

„Min negen?"

„Twintig!"

„Min zeven?"

„Dertien."

„Je hebt het gezegd!" kreet Max op dat moment. „Ik heb je duidelijk dertien horen zeggen!"

„Hé, dat is gemeen!" schreeuwde Piet, die vuurrood werd. „Ik heb dertien gezegd, maar wij hadden afgesproken, dat ik geen dertig zou . . . ,"

„Hoera! Hoera! Nu heb je het gezegd. Je hebt het gezegd!"

juichte Max. „Je hebt het gezegd en er zijn nog geen vijf minuten verlopen. Je hebt het verloren."

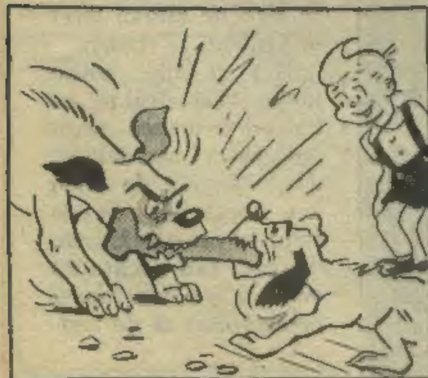
Alle jongens schreeuwden nu lachend door elkaar, alleen Piet zei niets, die was even te verbluft om zijn mond open te doen. „Ja, maar, ja, maar," begon hij. Toen begreep hij ineens, dat hij er in gelopen was. Hij wist zich met zijn houding geen raad en trok allerlei rare gezichten. Plotseling begon hij echter te lachen en bewees hij, dat hij een goed verliezer was. „Ja, je hebt het eerlijk gewonnen," gaf hij toe. „Je bent veel handiger dan ik dacht, Max. Alsjeblieft, hier zijn je twee kwartjes, die had je zeker nog net nodig voor je schoolreisje, is het niet?"

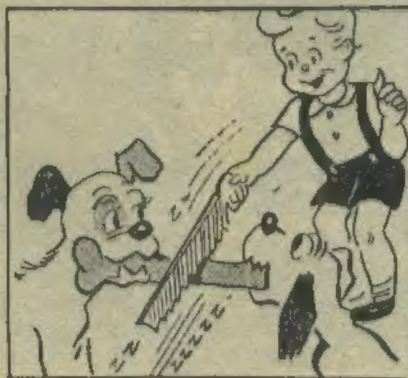
„Ja," zei Max, op zijn beurt een beetje verbaasd, omdat Piet dat zo goed had geraden.

„Dat dacht ik wel," zei Piet. „Ik vind het fijn, dat je meegaat. Kom je naast me in de bus zitten? Misschien kan ik nog wat van je leren. Dat ik niet zo op moet scheppen, heb je mij nu al duidelijk gemaakt. Dank je voor het lesje."

De volgende dag zaten Max en Piet inderdaad naast elkaar in de bus en doordat Piet door het goede voorbeeld van Max al zijn lelijke eigenschappen afleerde, waren zij sindsdien de beste vrienden.

UIT DE LUIERJAREN VAN SJORS

HET SPAARVARKENTJE

DOOR JANE HEILOO

Ik ben een klein rond varkentje,
En kijk strak voor me heen.
Steeds sta ik op dezelfde plaats,
Want och, ik ben van steen.

Men pakt mij wel eens even op
En schudt mij heen en weer,
Maar als ik daar dan stil bij blijf,
Dan zet men mij gauw neer.

'k Ben eigenlijk een heel vreemd dier,
Want eten doe ik niet.
Toch geeft men mij heel dikwijls wat,
Zodra men mij maar ziet.

En wat men mij dan zoal geeft,
Verwondert je misschien.
't Zijn centen, kwartjes, dubbeltjes,
Soms een en soms wel tien.

Ik heb een gleufje in mijn rug,
Daar rollen ze dan door,
En 'k houd ze veilig bij elkaar,
Daar dien ik dan ook voor.

Schudt men mij nog eens heen en weer
En zegt men: „Ai.... jij wéégt!"
Dan ben ik gauw mijn vrachtje kwijt
En wordt mijn maag geleegd.

Bevrijden doet men mij wat graag,
Van al die zware last,
Want als men al die muntjes telt,
Dan is men heel verrast.

Dan heeft men vaak het doel bereikt,
Dat men iets kopen kan,
Wat men al heel lang hebben wou,
En eind'lijk gaat dat dan.

Aan't sparen hielp ik ijv'rig mee,
En daarom ben ik blij;
't Bewijst, dat ik toch nuttig ben
In onze maatschappij.

Leerrijke Lessen

DE ZWAAN EN DE KOK

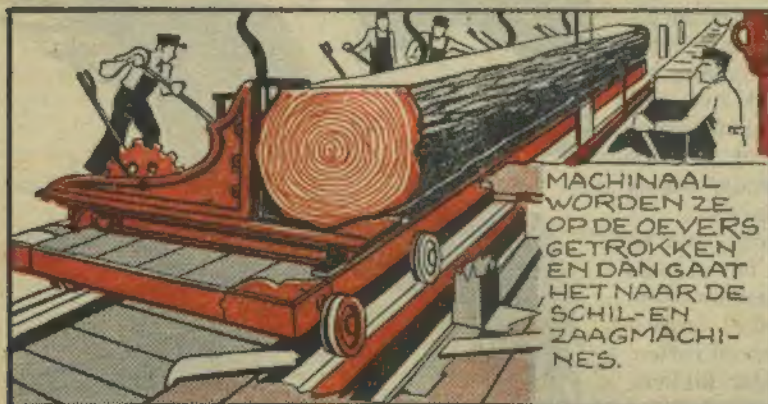
Een zwaan en een gans werden op zekere dag opgesloten in een getraliede kooi. Deze was echter groot genoeg om er ook nog naar hartelust in te zwemmen en te dartelen. De zwaan was er in gezet omdat de baas van die kooi de vogel zo prachtig vond, maar de gans zou vroeg of laat aan het braadspit moeten komen. De zwaan en de gans konden niet goed met elkaar overweg. De zwaan was trots op zijn schoonheid, maar de gans liet het er niet bij zitten en schreeuwde voor al wie het wilde horen, dat zij veel nuttiger was en bovendien geschikt om de lekkerste maag te bekoren. Er kwam geen eind aan het gekibbel, totdat de baas eens een groot feestmaal wilde geven. Er moest een massa pluimvee worden geslacht en het zag er dus bedenkelijk uit voor de gans. Maar.... de kok had die nacht geen oog dicht gedaan en toen hij 's morgens al vroeg in de kooi kwam, was hij nog zó slaapdronken, dat hij de zwaan greep in plaats van de gans.

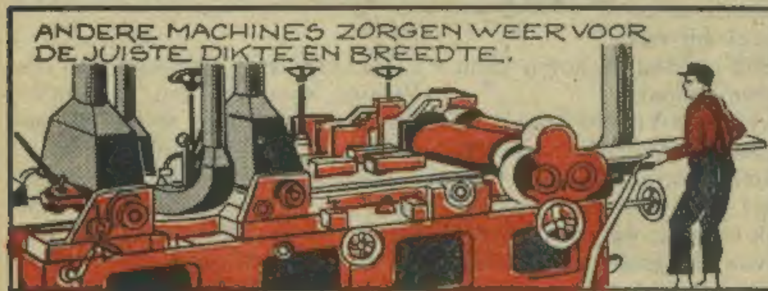
De zwaan schrok zich haast dood en toen hief hij een zachte, treurige klaagzang aan, waardoor de kok zodanig van de wijs werd gebracht, dat hij zijn mes liet vallen. „Lieve hemeltje," zei de kok, „daar had ik haast die prachtvogel aan 't spit geregen." En hij haastte zich de zwaan weer in vrijheid te stellen.

Het is niet altijd nodig veel drukte en kabaal te maken, want het gebeurt niet zelden, dat, wanneer de nood het hoogst is en de rampen van alle kanten dreigen, een zachte en verstandige taal meer bereikt dan al de rest.

ONZE WONDERE WERELD
VAN BOOM TOT PLANK
ALS WE ZO'N PLANKJE IN DE HAND HOUDEN, BESEFFEN WE DAN WEL EENS HOE DAT STUKJE HOUT, DAT TOCH ERGENS GEGROEID IS, EEN MASSA ARBEID VERTEGENWOORDIGT?
VAN HEINDE EN VER WORDEN DE ZWARE STAMMEN, VIA DE SNELLE RIVIEREN EN STROMINGEN, NAAR DE GROTE ZAAGMOLENS GELEID.

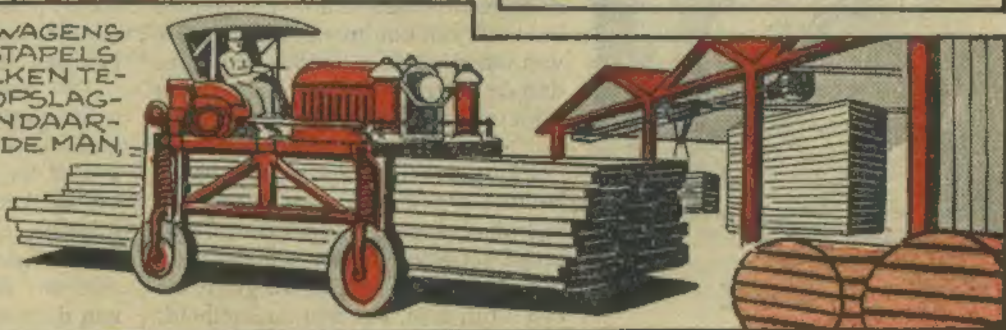

MACHINAAL WORDEN ZE OP DE OEVERS GETROKKEN EN DAN GAAT HET NAAR DE SCHIL- EN ZAAGMACHINES.

RONDE ZAAGSCHIJVEN MAKEN VAN DE LANGE BALKEN IN EEN HANDOMDRAAI STUKKEN VAN DE GEWENSTE LENGTE.

ANDERE MACHINES ZORGEN WEER VOOR DE JUISTE DIKTE EN BREEDTE.

EEN BAND ZONDER EINDE VOERT GESTADIG HOUT AAN, DAT VOORTDUREND DOOR DE ARBEIDERS MOET WORDEN GESORTEERD OP SOORT ENZOVOORT.

SPECIALE MOTORWAGENS BRENGEN HELE STAPELS PLANKEN EN BALKEN TEGELIJK NAAR DE OPSLAGPLAATSEN. EN VANDAARUIT BEREIKEN ZE DE MAN, DIE ZE WEER ONDER HANDEN NEEMT EN VERDER AFWERKT.

Op de Hoge Veluwe

Het is natuurlijk niet mogelijk om over alle vogels, die op de Veluwe leven en nestelen, iets te vertellen. We zullen er een aantal uitkiezen, die vooral kenmerkend zijn en die dikwijls op andere plaatsen in ons land weinig of niet meer voorkomen.

Allereerst dan iets over de *havik*. Dit is 'n prachtige, indrukwekkende roofvogel, die je niet zo gemakkelijk te zien krijgt. In tegenstelling met de buizerd is het een schuwe, eenzelvige vogel, die zich slechts zeer zelden boven open terrein vertoont. Meestal blijft hij in de dekking van het bos. Het is een grote, forse vogel met een vlucht van ongeveer 65 cm, althans bij de man. Tijdens het broeden — het nest zit boven in een den — brengt het mannetje voedsel aan zijn gade en later ook aan de jongen. Moeder deelt echter dikwijls uit.

Enkele tientallen jaren geleden was het aantal haviken in ons land zo sterk gedaald door vervolging, dat ze bijna een zeldzaamheid werden. Goede beschermingsmaatregelen hebben gelukkig tot gevolg gehad, dat er op de Veluwe weer ieder jaar een paar nesten — zogenaamde horsten — worden aangetroffen. Haviken mogen dan wat schadelijk zijn en nogal fazanten en kippen in de buurt opruimen, alsmede een flink aantal jonge kraaien, duiven en konijnen verrassen, in het Veluwse landschap, waar bovendien nog voldoende prooi leeft, kunnen ze niet worden gemist.

Ook de *buizerd* kunt ge op de Veluwe aantreffen, al is deze vogel ook hier al een zeldzaamheid, want jaarlijks nestelen er hoogstens één of twee paren.

Ook deze machtige roofvogel is een minnaar van de dennenbossen. Steeds is het nest te vinden in een eenzaam gedeelte, waar zo goed als geen mensen komen. Wel ziet men deze vogel vliegen en zoals ik al vertelde is hij minder schuw dan de havik.

Urenlang kan de buizerd boven zijn jachtgebied cirkelen. Zijn voedsel bestaat uit muizen en ratten, mollen en kikkers, maar ook belieft hij graag allerlei insecten, terwijl hij ook vooral ziek en aangeschoten klein wild gaarne aanpakt.

Behalve op de Veluwe broedt de buizerd ook in Oost-Overijsel en de Gelderse Achterhoek. Ook voor deze vogel geldt het weer, dat hij schadelijk is, maar wegens het verorberen van een groot aantal muizen — en wat richten deze hier en daar geen schade aan — gunnen we hem ook een konijnenprooi. Per slot van rekening doet hij dan nog beter dan de jagers, die alleen de konijnen schieten en de muizen laten lopen.

Een prachtige verschijning op de Veluwe is ook de *boomvalk*. De adel van deze vogel zit, zoals overigens altijd het geval is, niet in de grootte. Hij is slechts ongeveer zo groot als een duif. Nee, het zijn de snelheid, de vliegbeheersing en zijn behendigheid van prooivangen, die deze vogel doen opvallen.

Aan de lange, spitse vleugels en het krachtig slaan hiervan is de vogel altijd te herkennen.

Het nest wordt gebouwd in een vrijstaande den. Zo zagen wij ook nu een voorbeeld op de Veluwe. We geloven, dat de vogel vanuit zijn horst graag zijn jachtgebied overziet en hierin ontsnapt dan ook zeer weinig aan zijn bijzonder scherpe oog.

De grootste roofvogel op de Veluwe, waar hij van September tot midden Maart wordt aangetroffen, is de zee-arend.

Deze inderdaad machtige vogel heeft een vlucht van ongeveer 2.50 meter en is alleen hieraan dus dadelijk te herkennen.

Zijn voedsel bestaat uit dood wild op de heide of in de bossen, of uit aangespoelde vis aan de boorden van het IJselmeer.

De vogel is hier uitsluitend wintergast en dat al gedurende meer dan vijfentwintig jaar. Hij broedt in noordelijker en oostelijker streken als Mecklenburg, Oost-Pruisen, Noorwegen, Zweden en verder in Rusland. Ook langs de kust van ons land overwinteren enkele van deze vogels. *J. B. M. v. d. B.*

WAT ZEGT MIJN NAAM?

Het is duidelijk, dat bij een vadersnaam het voorzetsel „van" niet thuishoort. We kunnen niet zeggen: van Peters, van Jansen; Peters betékent al nakomeling van Peter, Jansen is al nakomeling van Jan en namen als van Peters, van Jansen zijn dus eigenlijk onzinnig. Het voorzetsel „van" hoort alleen thuis bij aardrijkskundige namen, waar het dan betekent, dat de persoon, die zulk een aardrijkskundige naam draagt, van een bepaalde plaats afkomstig is: van Arnhem, van Deventer, van Beek. Ook kan het voorkomen bij huisnamen, om aan te duiden, dat iemand *van* het huis is, dat een bepaalde naam draagt: van 't Hart, van der Ploeg, van der Pluim, van Leeuwen. Toch ontmoeten we ook bij enkele vadersnamen niet geheel ten onrechte het voorzetsel van. En wel voornamelijk bij Friese namen als van Cammingha, van Bothnia, van Burmania, van Goslinga, van Eysinga, van Scheltinga en andere.

Men kan niet zeggen, dat ook deze geslachtsnamen steeds zinloos zijn. Immers, vaak moet men achter deze geslachtsnamen het woord stathe: hoeve, liever: vrije, stemgerechtigde hoeve denken, zodat men toch weer

ACHTERNAMEN

een aardrijkskundige naam krijgt. De man, die zich van Cammingha noemde, wilde daarmee alleen maar zeggen, dat hij op Cammingha-stathe woonde.

Het gebeurde dikwijls, dat een huurboer of pachter zich de naam van de oude hoeve, welke hij gehuurd had, toeëigende of van zijn omgeving toegewezen kreeg, omdat hij nu eenmaal op die hoeve woonde, hoewel de ware rechthebbenden op de aloude naam nog volop in leven waren. Na 1811 was dat natuurlijk niet meer mogelijk. In dat jaar immers moesten alle Nederlanders, die nog geen naam hadden, een familienaam kiezen en in die eens gekozen naam kon nooit meer verandering worden aangebracht. Als de heer Roelfsma na 1811 huurder werd van Olferda-stathe, dan was hij tóch te allen tijde Roelfsma en bleef hij ook zodanig heten. Misschien noemden zijn buren of dorpsgenoten hem uit oude gewoonte nog wel eens Olferda of Van Olferda, maar in de burgerlijke stand, in de kerkelijke registers, in alle omstandigheden, waarin hij met de wet te maken heeft — rechterlijke macht, notariaat, onderwijs, belastingen, om er enkele te noemen — staat hij genoemd als Roelfsma; zijn kinderen, zijn kleinkinderen heten Roelfsma en zo zal het blijven tot in lengte van dagen, als tenminste het geslacht in de mannelijke lijn niet uitsterft.

UIT HET LEVEN ONZER VOOROUDERS

DAMIAATJES

Damiate, in het Arabisch Dimjat, een stad aan de rechterarm van de oostelijke Nijl, is dikwijls het toneel geweest van strijd. In 1196 werd de stad belegerd door een Griekse vloot; in 1218 werd ze ingesloten door de kruisvaarders en de geschiedenis vermeldt, dat de Nederlanders, vooral de poorters van Haarlem en Dokkum, onder aanvoering van Willem I, veel bijdroegen tot de verovering van de stad.

De klokken, die later in de Grote Kerk te Haarlem werden opgehangen, komen echter niet uit Damiate zelf, maar werden in de 16e eeuw opgehangen in de oude Sint-Bavotoren om er te luiden ter herinnering aan de inneming van Damiate.

De oorspronkelijke klokjes werden in 1559 aan de eerste Haarlemse bisschop geschonken door een klokkengieter, ter herinnering aan diens Friese voorzaat, die in 1219 voor Damiate was gesneuveld. Bij die schenking was de voorwaarde gesteld, dat de klokjes elke dag moesten worden geluid en toen dit voor het eerst gebeurde op de avond van 19 November 1561 (dat was de dag van de inneming van Damiate) werden zij dadelijk „Damiatebellekens" genoemd. In 1732 werden er nieuwe klokjes gegoten. En al mogen ze niet uit de Nijlstad zélf komen, toch vormen ze daarom een niet minder groot aandenken aan 'n roemrijk wapenfeit onzer voorvaderen.

BAS EN BES

Bas en Bes, die nog steeds op de vlucht zijn voor Silas Stekel, hebben een vriendje gekregen, Wil, die van zijn stiefmoeder, mevrouw Grim, is weggelopen en op weg is naar zijn oom.

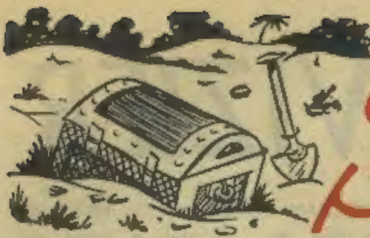

"SCHATEILAND"

NAAR DE AVONTURENROMAN
VAN R. L. STEVENSON

46. De muiters stormden nu naar de plaats, waar volgens de kaart de schat moest liggen. Maar nu zagen ze, dat ze aan de rand stonden van een diep gat, dat al enige tijd geleden gegraven moest zijn, want er groeide al gras. Een gebroken houweel lag op de bodem. Op een stuk plank stond de naam van Flint's schip Walrus te lezen. De grote schat was reeds gevonden en geroofd. De muiters stonden als aan de grond genageld; diepe teleurstelling lag op hun gezicht.

47. Lange Jan was de eerste, die weer tot de werkelijkheid terugkeerde. „Jim," fluisterde hij, „pak dit, en houd je gereed voor moeilijkheden," en hij gaf hem een pistool. De sluwerd, die begreep, dat zijn volgelingen zich nu in dodelijke ernst tegen hem zouden keren, werd weer vriendelijk voor Jim. De anderen sprongen in de put en een hunner vond een gouden dubloen. „Eén dubloen," schreeuwde hij naar Lange Jan. „Dat moet dan zeker je zeven millioen gulden verbeelden!"

48. Ze klommen uit de put en gingen dreigend tegenover Lange Jan en Jim staan. Lange Jan, dapper als altijd, wachtte hen koelbloedig af. „Die kerel heeft het al lang geweten," schreeuwde er een; „'t staat op zijn gezicht te lezen. Kameraden," riep hij, „ze zijn maar met z'n tweeën; de ene is kreupel; hij heeft ons hier gebracht en is de schuld van alles; de ander is maar een melkmuil! We zullen ze een kopje kleiner maken!" En hij hief zijn arm op ten aanval.

49. Toen vielen er drie schoten uit het struikgewas; twee van de muiters vielen neer en drie renden er weg. Even later traden Ben Gun, die drie jaar tevoren op het eiland was achtergelaten, de dokter en de trouw gebleven matroos te voorschijn. „Zo! Ben jij daar, Ben Gun!" riep Lange Jan verwonderd uit. „Allo, Lange Jan! Hoe gaat het jou? Met mij is alles puik!" antwoordde Ben, die zich als een paling kronkelde van de pret.

DE NEEF VAN DE VIZIER

In een land in 't oosten regeerde een sultan, die alle regeringszaken overliet aan twee viziers [1]), Almansor en Mostanser. Beiden waren even bekwaam en werkzaam, maar geheel verschillend van karakter. Almansor was een man, die alles deed voor het belang van het volk. Hij was strikt rechtvaardig en onpartijdig, maar voor ieder vriendelijk en welwillend. Mostanser echter dacht er op de eerste plaats aan zichzelf te verrijken en was een trots, eerzuchtig en vals man.

Almansor had een neef, maar daarvan had hij niet veel plezier. Djamali, zo heette die neef, was goedhartig, had een heldere kop, was beschaafd en zeer ontwikkeld, maar hield meer van pret maken dan van werken. Hij had van zijn ouders een flink fortuin geërfd, maar leefde zó verkwistend, dat hij, als hij zo doorging, tenslotte doodarm moest worden. Almansor, de broer van zijn overleden vader, had hem daarover al enige keren onder handen genomen, maar toen hij merkte, dat dit niet hielp, zich verder niet meer met hem bemoeid.

Djamali leefde er intussen lustig op los en scheen te menen, dat het niet op te krijgen was. Maar op een goede dag kwam hij toch tot de ontdekking, dat zijn vermogen heel wat verminderd was en nu kwam een aardig plan bij hem op. Hij zou oom Almansor vragen hem aan een betrekking te helpen, een betrekking wel te verstaan, waarvoor heel weinig te doen was, maar die veel geld opleverde.

Hij ging dus naar Almansor, maar daar kreeg hij de wind van voren. „Denk je, dat ik een leeglopper en verkwister aan een ambt zal helpen omdat hij een neef van me is?" zei Almansor. „Wel ja, daar zou ik eer mee inleggen. Eerst zul je je moeten beteren en tonen, dat je wat anders kunt dan plezier maken."

Daarmee kon Djamali gaan. Hij was echter erg om geld verlegen en nu wendde hij zich op raad van een van zijn vrienden tot een zekere Barak, een bekend woekeraar. Deze hielp hem net zo lang, tot Djamali zó diep in de schuld zat, dat hij hem niet langer lenen kon en vroeg toen zijn geld terug, eerst heel vriendelijk, maar tenslotte met de bedreiging binnen enkele dagen Djamali's goederen gerechtelijk te zullen verkopen.

Daar zat Djamali nu. Hoe aan geld te komen?.... Terwijl hij over zijn toestand zat na te denken, kwam zijn bediende binnen met een briefje, dat een bediende van Mostanser gebracht had.

Een briefje van Mostanser.... Nieuwsgierig opende hij 't. Het was

OOSTERS VERHAAL
DOOR J. TOEBOSCH

maar heel kort. Er stond alleen in, dat hij verzocht werd die avond om acht uur naar het paleis van de minister te komen.

Djamali begreep er niets van. Hij wist, dat Mostanser de grootste vijand van zijn oom was. Wat zou die van hem willen?....

„Nu," zei hij, „ik zal eens naar hem toe gaan en horen, wat hij te vertellen heeft."

Op het bepaalde uur was hij bij het paleis van de minister. Hij werd dadelijk binnengelaten en naar een kamer gebracht, waar Mostanser aan een tafel zat te schrijven. De anders zo trotse man ontving hem zeer vriendelijk.

„Ik heb gehoord," zei hij, „dat ge in geldelijke moeilijkheden verkeert en dat Barak het u lastig maakt. Hoeveel zijt ge hem schuldig?"

Djamali noemde het bedrag.

„In alle geval zult ge het moeten betalen," zei Mostanser. „Welnu, ik ben bereid u die som te lenen met uw goederen als onderpand. Vindt ge dat goed?"

„O, heer, ik zal u zeer dankbaar zijn."

„En nu iets anders. Ik weet, dat uw oom geweigerd heeft u een betrekking te verschaffen. Ik wil u echter helpen. Ge kunt mijn geheimschrijver worden. Vindt ge dat goed?"

„Ik weet niet, heer, hoe ik u zal bedanken."

Mostanser nam twee papieren en vulde die in. „Hiermee gaat ge morgen naar mijn bankier, El Kamil. Hij zal zorgen, dat Barak zo spoedig mogelijk zijn geld krijgt. En hier is een schuldbekentenis voor dit bedrag met uw goederen als onderpand. Teken nu en alles is in orde."

Djamali nam de pen en ondertekende.

Almansor keek vreemd op, toen hij enige dagen later hoorde, dat Mostanser zijn neef tot zijn geheimschrijver benoemd en hem het geld geleend had om zijn schuld aan Barak te betalen. Waarom had hij dat gedaan? Anders was hij waarachtig toch zo menslievend niet. Daar moest hij iets mee voorhebben. Maar wat?....

Intussen maakte Djamali 't best. In het begin was 't werk hem wel wat vreemd, maar al gauw was hij er aan gewend en nu kreeg hij er zelfs plezier in. Zijn meester was altijd even vriendelijk tegen hem en prees dikwijls zijn bekwaamheid en zijn ijver. Wat een verschil met zijn oom, die niets voor hem had willen doen!....

Mostanser had echter een boos plan. Hij was vast besloten Almansor ten val te brengen. Daartoe onderhandelde hij in 't geheim met Shahandah, de sultan van een naburig land, die Almansor haatte, omdat die hem vroeger had tegengewerkt. De sultan zou plotseling een inval in het land doen, niet terugtrekken voor Almansor was afgezet en als beloning voor zijn hulp een stuk land krijgen. Mostanser zou dan alleen vizier zijn en dus alle macht in handen hebben.

Meer dan eens zond hij daarom Djamali, die hij daarvoor 't best geschikt achtte, met brieven naar Shahandah's grootvizier. Hij zei hem dan, dat het geheime staatszaken betrof en drukte hem telkens op het hart er met niemand over te spreken. Djamali hield wel van die reisjes. Hij had er slag van met hooggeplaatste personen om te gaan en werd in het paleis van Shahandah altijd met onderscheiding behandeld. Soms duurde het enige dagen eer hij kon terugreizen, maar

[1]) ministers

die tijd bracht hij dan zeer prettig door. Maar nu gebeurde het op 'n goede dag, dat hij toevallig enkele woorden opving van een gesprek tussen twee voorname ambtenaren, waaruit was af te leiden, dat sultan Shahandah van plan was binnenkort in zijn vaderland te vallen.

De eerste ogenblikken was hij erg geschrokken. Maar, dacht hij toen, ik zal verkeerd verstaan hebben. Onze sultan is immers een goede vriend van Shahandah. Maar ik zal er toch eens met Mostanser over spreken.

Een paar dagen later was hij weer thuis en stond voor de vizier. Deze las de brief, die zijn geheimschrijver had meegebracht, borg hem daarna in een kistje en betuigde Djamali zijn tevredenheid.

„Heer," zei nu Djamali, „sta mij toe ook wat te zeggen." En nu vertelde hij wat hij gehoord had.

Mostanser was opeens geheel veranderd. „Djamali," zei hij streng, „ik verbied je daarover nog één enkel woord te spreken. Je hebt slechts te doen, wat ik je opdraag. Doe je dat, dan zul je binnenkort rijk beloond worden. Maar bij de minste ongehoorzaamheid zal ik je goederen laten verkopen en je aan armoe prijsgeven. Je weet, dat je in mijn macht bent."

Djamali ging heen. Het was hem nu duidelijk, dat Mostanser slechte plannen had. Kon hij die maar doen mislukken.... Maar wat kon hij tegen de machtige vizier doen? Hij had immers geen enkel bewijs....

Daags daarna zat hij als gewoonlijk in zijn kamer te schrijven, toen hij iets aan de minister te vragen had. Hij ging dus naar diens werkkamer. Mostanser was er echter niet; zeker was hij om de een of andere reden even uitgegaan. Op zijn schrijftafel stond een fraai bewerkt zilveren kistje. Djamali kende dit kistje. Hij wist, dat Mostanser er elke keer de brieven in had geborgen, die hij uit 't land van Shahandah had meegebracht. Hij was gewoon het, nadat hij het gebruikt had, onmiddellijk in een ijzeren kast te sluiten. Door een onbegrijpelijke nalatigheid scheen hij dit thans verzuimd te hebben.

Djamali zag het kistje. En onmiddellijk was zijn besluit genomen. Haastig opende hij het kistje.... ha, daar lagen de brieven.... hij greep ze, stak ze in zijn zak en verliet het vertrek. Weinige minuten later was hij op weg naar Almansor.

Uit de brieven bleek, dat sultan Shahandah van plan was binnen enkele dagen met een leger in het land te vallen. Mostanser werd nu onmiddellijk gevangengenomen. Hij had zich aan hoogverraad schuldig gemaakt en daarop stond de doodstraf. Op voorspraak van Almansor kwam hij er echter met verbanning af en vertrok nu naar zijn vriend Shahandah, die intussen, toen hij gehoord had, dat de samenzwering ontdekt was, van zijn oorlogzuchtige plannen had afgezien.

Djamali kreeg van de sultan een rijke beloning en zijn eerste werk was nu, Mostanser zijn geld terug te geven. Het behoeft wel niet gezegd, dat Almansor nu wel zorgde, dat zijn neef een prachtige betrekking kreeg en het later tot hoge ambten bracht.

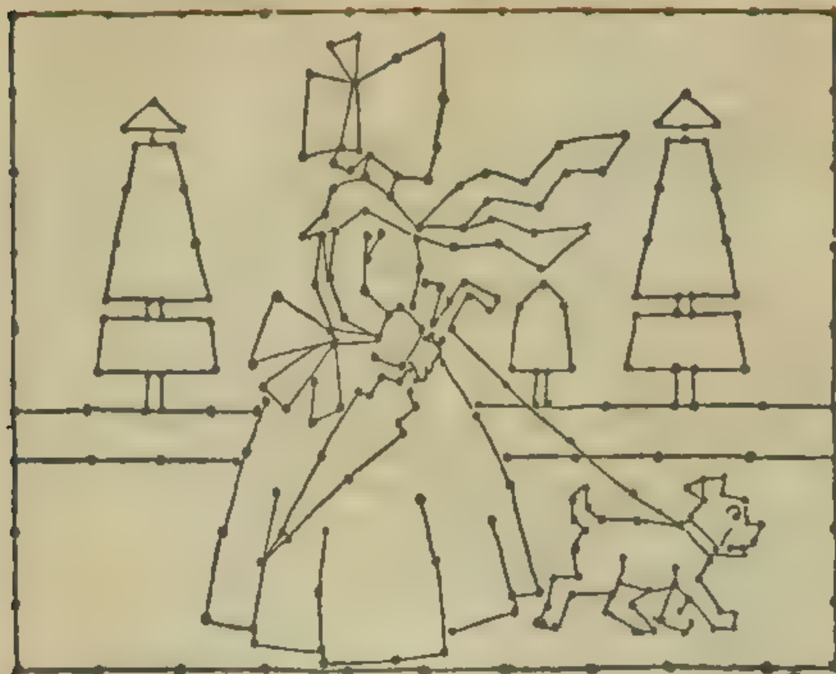

De kleine knutselaar

Voor handige vingertjes

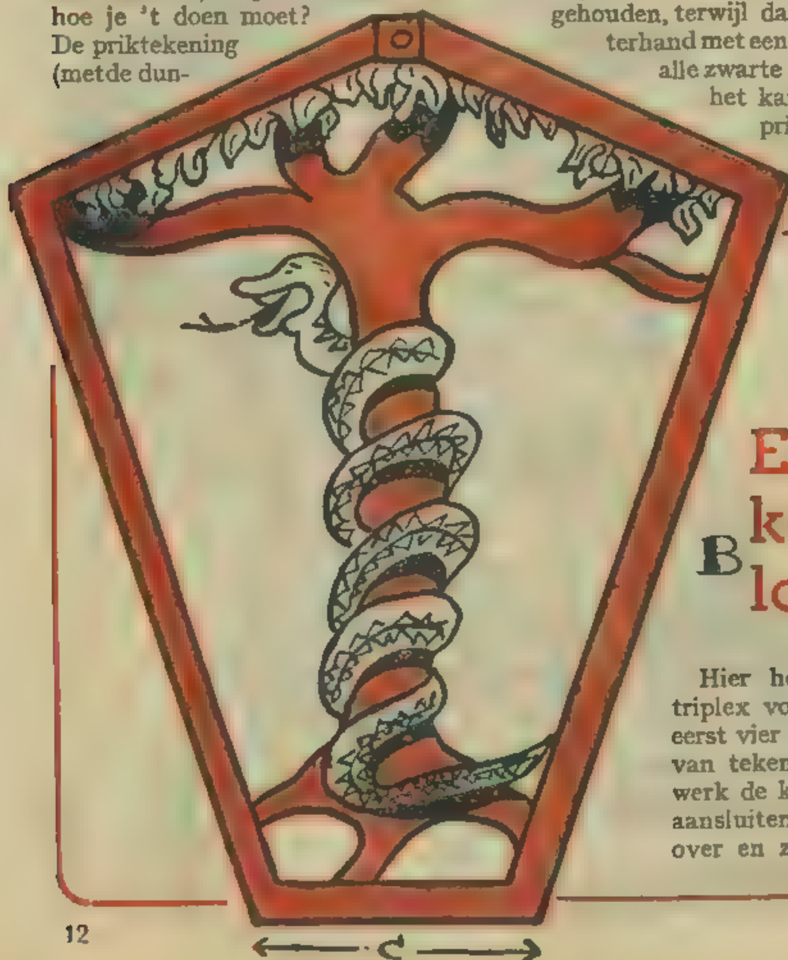

Een aardig borduurplaatje voor de meisjes. Julhe weten toch hoe je 't doen moet? De priktekening (met de dunne lijntjes) wordt met de linkerhand op een stuk wit karton vastgehouden, terwijl dan de rechterhand met een stopnaald alle zwarte punten op het karton overprikt.

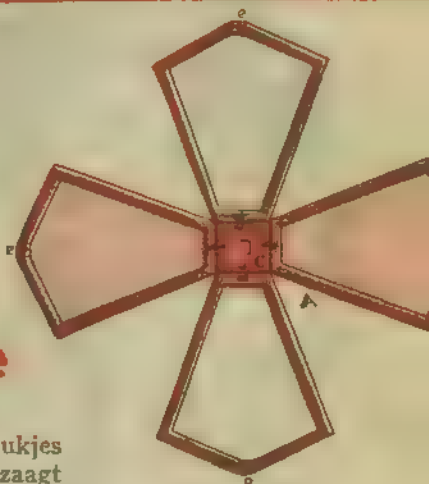
Zijn we daarmee klaar, dan vragen we aan moeder restjes gekleurde wol of zijde en borduren dan, door de geprikte gaatjes gaande, de tekening, zoals ze wordt aangegeven op de andere, kleinere plaat.

Voordat je begint, moet je echter eerst goed overleggen, welke kleuren je zult gebruiken om het geheel een zo feestelijk mogelijk aanzien te geven.

Een kaarslampje

B

Hier heb je vijf stukjes triplex voor nodig. Je zaagt eerst vier stukken ter grootte van tekening B. Zorg er voor, dat ze precies gelijk zijn en werk de kanten mooi af, zodat ze later goed tegen elkaar aansluiten. Trek er dan met carbonpapier de tekening B op over en zaag ze netjes uit.

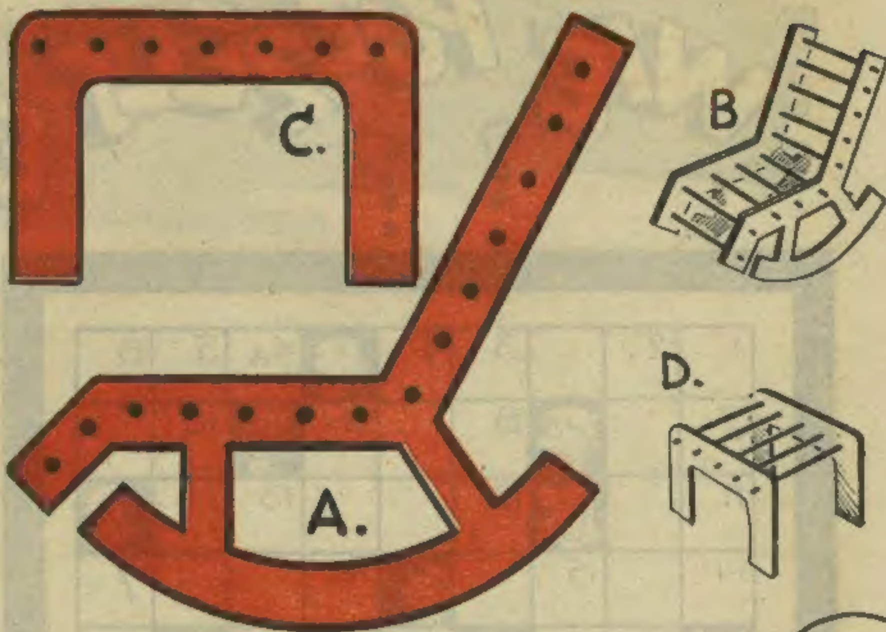
Een schommelstoel en tafel

De tekening A, de zijkant van de stoel, maken wij tweemaal van gekleurd karton, bijvoorbeeld oranje-rood. Daarna boren we in de zijkant een 14-tal gaatjes, bijna zo wijd als de limonaderietjes dik zijn.

Hebben wij de romp klaar, dan knippen wij wat limonaderietjes, die ook van papier mogen zijn, precies in tweeën. De twee zijstukken gaan we dan met die halve rietjes aan elkaar zetten, om dan het model te krijgen zoals B laat zien.

Het spreekt vanzelf, dat wij op die manier meer dan één stoel kunnen maken.

Met de tafel gebeurt hetzelfde (zie C) en het resultaat wordt zoals D laat zien. De rietjes kunnen op de helft zijn, maar iets langer is ook goed, dan krijgen wij een lange, smalle tafel.

Dit negerpopje maken we van lange en ronde zwarte kralen, een grote en een kleine zwarte knoop, drie gedeelten van een garenklosje en een eindje zwart lint of band.

We beginnen met de klosjes op maat te zagen. Voor de buik gebruiken we het gehele middengedeelte, de kop is iets korter en de hoed weer iets korter. De stippellijnen geven aan hoe we te rijgen hebben.

Nu zagen we nog een bodemstukje (C).

Leg dan alles goed tegen elkaar aan, zoals aangegeven in tekening A en plak nu een reepje linnen over de kanten d van het middenstuk en de vier zijstukken.

Is alles goed droog, dan breng je de vier zijstukken naar elkaar toe en aan de binnenkant plak je nu weer een reepje linnen over de randen, zodat ze goed blijven zitten.

Zet een kaarsje vast op het bodemplankje C. Steek een touwtje door elk der vier gaatjes van de zijstukken, maak van die vier touwtjes een stevige knoop en hang jullie kaarslampje maar ergens op. Kleuren of beitsen natuurlijk naar smaak.

Negerpopje

Het begin is bij de voet; we knopen het bandje daar af met een kleine kraal, gaan dan door een lange kraal, een ronde en tweemaal een lange, om vervolgens door het klosje en een kleine zwarte knoop te gaan.

Hier leggen we een knoop en gaan heen en weer door de armen

ALS BOEKENLEGGER

en door een kleine kraal, die de hand voorstelt: dan door het hoofd, de grote zwarte knoop, de hoed, en tot slot een kleine kraal. Hier leggen we een knoop. Bind er een paar mooie gladde linten aan vast. Die kun je dan tussen de bladzijden van een boek leggen, terwijl je het negerpopje er buiten laat hangen.

We maken een sigarettenstandaard

En dit kunnen wij doen door de hulzen van lege lucifersdoosjes of poederdoosjes te nemen.

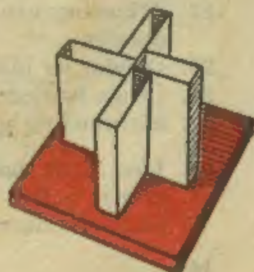
Hoe we te werk moeten gaan?

Die lege hulzen gaan we eerst met mooi, effen papier beplakken. Vooral aan de boven-binnenkant moet dit netjes gebeuren.

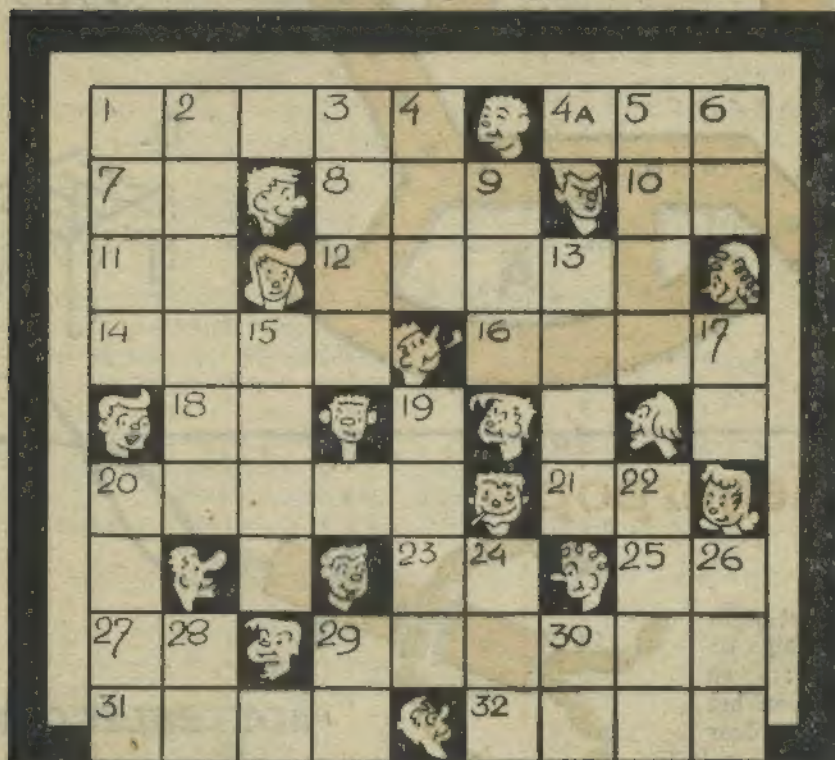
Dan nemen wij een stukje triplex en maken daarvan een vierkant of zagen een cirkel uit. Mooi afwerken is ook hier een eerste vereiste.

Dan gaan we het geheel plakken. Dat is niet moeilijk, als er maar niet te veel lijm aan gesmeerd wordt.

Is een en ander droog, dan smeren wij de onderkant van de doosjes in en geven ze de goede plaats op het vierkant of de cirkel en drukken alles goed aan. Beter nog, leg er een boek of iets anders op, totdat alles goed droog is.

WIE PUZZELT ER MEE?

KRUISWOORDPUZZLE

Van links naar rechts:

1. Gebruik je om soep te eten.
4 A. Gebiedende wijs van staan.
7. Roep je uit als je je pijn doet.
8. Een heleboel zout water.
10. Afkorting van westerlengte.
11. Afkorting van nummer.
12. Tegenovergestelde van begin.
14. Moet je maken bij 't voetballen.
16. Doe je met je ogen.
18. Afkorting van prijs.
20. Tegenovergestelde van eerder.
21. Afkorting van per omgaand.
23. Voegwoord, ander woord voor plus.
25. Gebiedende wijs van gaan.
27. Afkorting van Middelbaar Onderwijs.
29. Donder en bliksem.
31. Lange houten lat.
32. Blauwachtig grijs metaal.

Van boven naar beneden:

1. Is niet kort.
2. Een werelddeel.
3. Een dier, dat zogenaamd erg dom is.
4. Je schrijft er op met een griffel.
5. Een telwoord.
6. Ander woord voor reeds.
9. Ander woord voor etcetera en dan afgekort.
13. Tegenovergestelde van ondiep.
15. Ander woord voor dokter.
17. Afkorting van Nederlandse Spoorwegen.
19. Heb je nodig om te kunnen horen.
20. Geeft licht.
22. Heb je nodig om te zien.
24. De eerste letters van alle windrichtingen op de O na.
26. Het schip, dat jullie allemaal wel kennen uit het verhaal van de zondvloed.
28. Afkorting van onder andere.
29. Afkorting van oosterlengte.
30. Van buiten is het wit en van binnen is het geel.

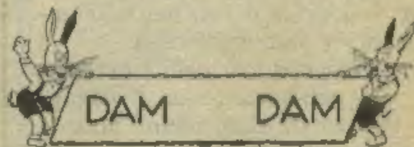
SCHAKEL-RAADSEL

KERK	SPITS
STRAAT	MAN
GRAS	WACHTER
ROER	LAND
WIP	HOORN
BOVEN	DACHT
KOREN	DE
VENSTER	ER

Tussen deze twee rijen woorden moet je woorden zetten, die zowel met het eerste woord als met de woorden uit het tweede rijtje één geheel vormen, dus twee nieuwe woorden vormen.

We zeggen er deze keer nu eens niets meer bij, dan zou het te eenvoudig worden. Span je hersens maar eens in! Er zijn woorden, die je zó vindt, over andere zul je wat langer moeten denken, maar vinden kun je ze zeker.

De beginletters van de gevonden woorden moeten een sprookjesfiguur vormen, die meer kan dan alle anderen.

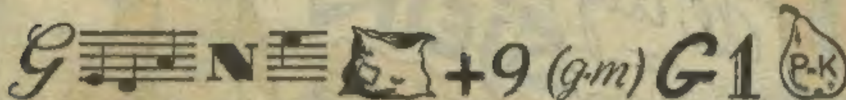

WIE KAN DAT?

Voor de kleintjes

Wie kan tussen deze twee woordjes dam één enkele letter zetten, waardoor er twee nieuwe woorden ontstaan? De ene keer lees je die letter áchter het eerste woord DAM en de tweede keer lees je die letter vóór het andere woord DAM. Probeer het maar eens!

ONZE SPREEKWOORDENREBUS

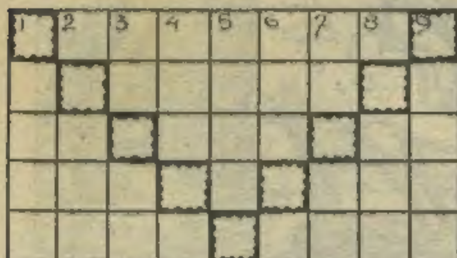

Er zijn veel fabrieken en de paardenmarkten zijn bekend. Het is de toegangspoort tot de Betuwe. De plaats stamt al uit de jaren 1300 en werd gesticht in de nabijheid van een kasteeltje van dezelfde naam. Bij de plaats vindt men een 665 meter lange spoorbrug over de Lek.

WELKE PLAATS IS DIT?

INVUL-RAADSEL

In deze figuur moet je *alléén van boven naar beneden* woorden van de volgende betekenis invullen:

1. Valt uit de hemel.
2. Tegenovergestelde van einde.
3. Je kunt er water in doen en er zit een hengsel aan.
4. Aardbol.
5. Mannelijk familielid van je
6. Als je hem opendraait komt er water uit.
7. Jaargetijde.
8. Zet je op een envelop.
9. Zetel van een koning.

Als je de goede woorden hebt ingevuld, lees je in de dik-omlijnde hokjes de naam van een heel beroemde schilder.

OPLOSSINGEN van de PUZZLES UIT ONS VORIG NUMMER

KRUISWOORDPUZZLE

L	A	A	T		L	A	N	G
I	R		R	IJ		V	E	R
N	E	R	O		H	O	L	A
K		O	M	M	E	N		P
S	O	S		O	R	D	E	
	P	E	T		F		I	N
R	E		R	O	S	I	N	E
A	R	T	I	S	T		D	R
S	A	L	O	N		L	E	O

LETTERRAADSEL

A
L A
S L A
S L A K
K L A A S
K A A S
A A S
A S
A

INVUL-PUZZLE

d u W e n
n A t
T
v E r
p e R e n
s T a
A
o N s
r a D e n
e E n
N

VERBORGEN JONGENS- EN MEISJESNAMEN

1. ANNA; 2 JAN; 3 KAREL; 4 LENA; 5 PETER.

Spreekwoordenrebus

ER 'N STOKJE VOOR STEKEN

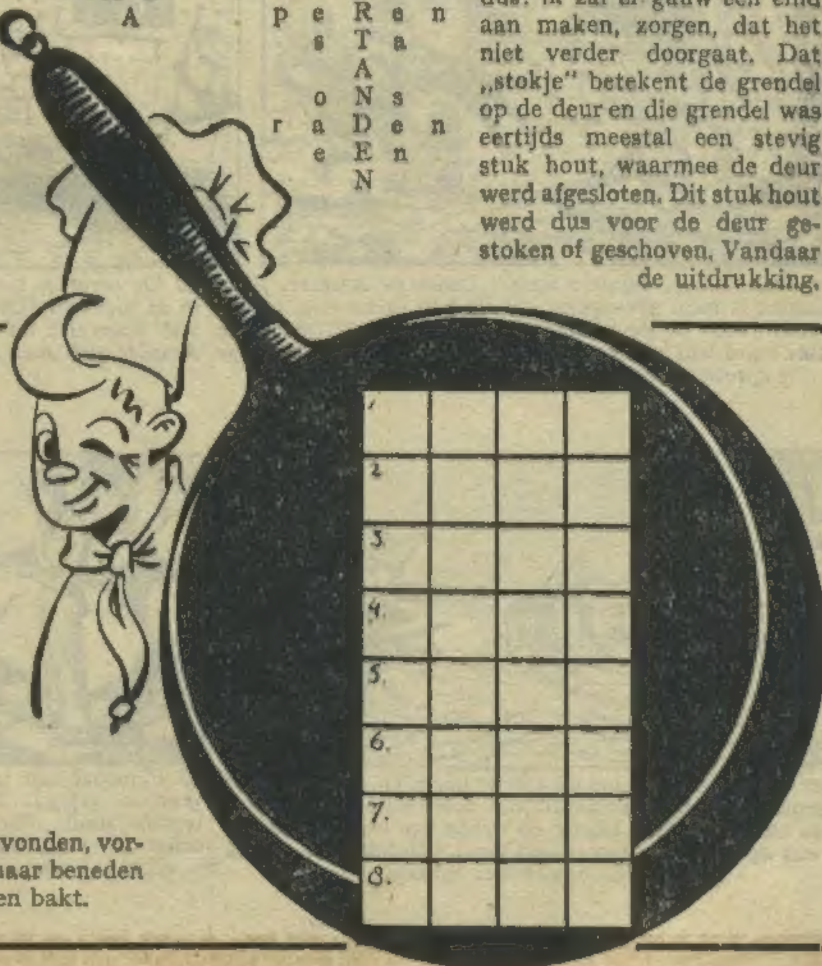
Kinderen worden soms erg rumoerig, thuis zowel als op school. En wanneer zij het te bont maken, oordelen vader en moeder of de onderwijzer het nodig tussenbeide te komen. Dan zeggen die: „Wacht, ik zal daar eens een stokje voor steken." Dat betekent dus: ik zal er gauw een eind aan maken, zorgen, dat het niet verder doorgaat. Dat „stokje" betekent de grendel op de deur en die grendel was eertijds meestal een stevig stuk hout, waarmee de deur werd afgesloten. Dit stuk hout werd dus voor de deur gestoken of geschoven. Vandaar de uitdrukking.

Toevoegpuzzle

Vul in de tekening woorden van de volgende betekenis in

1 Is niet warm
2 Je hebt er twee en je hoort er mee
3 Duurt niet lang; een kort poosje maar
4 Men zegt, dat de eerste een daalder waard is
5 Een wild zwijn
6 Is niet heuvelachtig
7 De eerste man
8 Is niet op

Als je de goede woorden hebt gevonden, vormen hun beginletters van boven naar beneden iets, waarin je moeder pannekoeken bakt.

HAMID de dappere SJEIK

7 De sjeik beveelt de veerman tot voor het venster te varen; dan trekt hij een zware vijl uit zijn gordel en begint de spijlen door te zagen. Deze zijn door ouderdom verroest, zodat Hamid goede voortgang maakt en het ogenblik ziet naderen, waarop hij de gevangene kan bevrijden.

8 Nog enkele streken en hij is er doorheen. „Mooi gedaan, vriend," zegt de gevangene, die zich voorstelt als John Hunter. Een waarschuwend geblaf van de hond doet Hamid opkijken en hij ziet een Arabier, die met van woede flikkerende ogen, een revolver in de hand, dreigend op hem af komt.

9 „Je bent te laat, dappere sjeik," hoont de Arabier. „Die Engelsman is mijn gevangene, en dat ben jij nu ook, tot hij me vertelt, waar hij de schatkaart verborgen heeft!" Maar de Elzasser hond had zijn kans afgewacht en met een geweldige sprong vloog hij de Arabier naar de keel.

10 De revolver ging af, maar de kogel boorde enkel een gat in de lucht en Hamid greep het wapen voor het in het water viel. Toen riep hij de hond terug en beval de thans machteloze Arabier zich met de handen omhoog naar de oever van de rivier te begeven.

11 Het water kwam slechts tot aan de heup, en, gevolgd door de veerman en de bevrijde gevangene, dreef Hamid de Arabier naar de oever. De man raasde en tierde van woede, maar de sjeik was op zijn hoede en stond geen ogenblik toe, dat de schurk zijn armen liet zakken.

12 Eenmaal aan land, werd hij stevig gebonden en in de veerboot gelegd. „Die kerel zocht de schatkaart," zei Hunter tegen Hamid. „Hier is ze, getatoeëerd op mijn arm. Als ik de schat ooit vind, dan is een flink deel er van voor u. U hebt voor mij uw leven gewaagd en dat vergeet ik niet."